

**РЕЦЕНЗИЈА НА РАКОПИСОТ СО НАСЛОВ „ЛИКОВНО ОБЛИКУВАЊЕ
НА ТЕКСТИЛ“ ОД ВОН. ПРОФ. М-Р ВАНЃА ДИМИТРИЈЕВА-
КУЗМАНОСКА, ТЕХНОЛОШКО-ТЕХНИЧКИ ФАКУЛТЕТ, УНИВЕРЗИТЕТ
„ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ” ВО ШТИП**

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев” во Штип, како и Одлуката бр. 2302-68/8 од 163. редовна седница на Наставно-научниот совет на Технолошко-техничкиот факултет, одржана на ден 17.4.2024 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- д-р Пенка Ангелинова-Димитрова, редовен професор во пензија, Машински факултет, Технички универзитет – Софија, област дизајнирање на текстил и облека;

- м-р Јана Јакимовска, редовен професор, Ликовна академија, Универзитет „Гоце Делчев” – Штип, област сликање и сликарски техники

за изготвување на извештај, рецензија на приложениот ракопис **„ЛИКОВНО ОБЛИКУВАЊЕ НА ТЕКСТИЛ“** од авторката **вон. проф. м-р Ванѓа Димитријева-Кузманоска**, наменет за студентите на прв циклус студии на Технолошко-технички факултет при Универзитет „Гоце Делчев” во Штип.

Ракописот со наслов „Ликовно обликување на текстил” припаѓа во научната област дизајнирање на текстил и облека и текстил според меѓународната Фраскатијева класификација.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Технолошко-технички факултет го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот: Учебникот со наслов „Ликовно обликување на текстил“ од вон. проф. м-р Ванѓа Димитријева-Кузманоска е наменет за изборниот предмет Ликовно обликување на текстил, кој се слуша на прв циклус студии на студиската програма Дизајн и технологија на текстил и облека во петти семестар. Според наставната програма, овој предмет носи 4 кредити и има неделен фонд на часови 2+1+1. Приложениот текст кој е поткрепен со соодветни фотографии е целосно подготвен во согласност со пропишаната Наставна програма за овој предмет и целосно ја опфаќа наставната материја. Ракописот, исто така, одговара на барањата поставени пред студентите во однос на теоретската реализација на споменатата Програма на наведениот предмет.

Податоци за обемот на ракописот: Приложениот ракопис со илустрации се состои од 171 страница А4 формат. Текстот е напишан со единечен проред со употреба на фонтот Arial со кирилична поддршка и со големина на букви 11. Текстот е илустриран со 185 слики од кои дел се авторски фотографии. Останатите слики се внимателно избрани примери од базаите на фотографии кои се дозволени за користење во образовни цели. Сите фотографии соодветствуваат со текстот и се негова соодветна илустрација. Текстуалниот дел е приспособен на потребите и нивото на студентите од студиската програма Дизајн и технологија на текстил и облека. Овој ракопис, според обемот и содржината, ги задоволува

критериумите на предметот за кој е наменет, бројот на часови со кои е застапен, како и соодветната Наставна програма. Едновремено одговара на одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов: Според моменталните сознанија на Комисијата, единствен претходно објавен материјал на македонски јазик на оваа тема е скриптата со ист наслов на вон. проф. м-р Ванѓа Димитријева-Кузманоска од 2015 година. Но, во оваа верзија се вклучени знаењата стекнати од долгогодишното практично искуство во работата на оваа проблематика. Оттаму, овој ракопис е пообеман преглед на материјалот и во него се гледа стремежот теоретскиот дел да се поврзе со практичниот, односно да се врзат предавањата со вежбите, со намера да се овозможи континуитет во совладувањето на наставната материја на предметот. Теоретскиот материјал е надополнет со извадоци од оригинални текстови, како со слики и дополнителни материјали од трудовите изработени во долгогодишната работа на Технолошко-техничкиот факултет.

Краток опис на содржината: Ракописот со наслов „Ликовно обликување на текстил“ е наменет за студентите од Технолошко-техничкиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ од Штип. Учебникот содржи материјал првенствено за студентите од Технолошко-технички факултет кои го слушаат предметот Ликовно обликување на текстил, на кои презентираниите податоци во овој ракопис ќе им користат за подобро и полесно совладување на предвидената материја во наставната програма. Овој материјал се стреми да даде појасна слика за процесот на создавање на текстилни уметнички ткаенини преку ликовното обликување на текстилот и аспекти од текстилната уметност во која биле применети наведените техники. Согласно со наставната програма на предметот и нејзината структура, овој ракопис е поделен на четири посебни целини, односно поглавја.

Првото поглавје со наслов *Таписерија* претставува релативно опсежен преглед на истоимената форма на текстилна уметност. Направен е историски пресек на таписеријата како една од најстарите уметнички форми на ликовно обликуван текстил. Почнувајќи од социо-културните аспекти врзани со потребите на создавањето на оваа уметничка форма, па сè до нејзиното преминување во други текстилни и уметнички форми, ова поглавје ги презентира техниките на ткаење на таписериите; прави осврт на најзначајните изработувачи на таписерии, како и на фабриките во кои истите се изработувале; ни презентира избор на ликовни уметници кои ги изработувале нацртите и скиците по кои се изработувале таписериите; овозможува увид во дел од музеите во кои се чуваат некои од најпознатите примероци на таписерии и, конечно, ги дава на увид најважните дела кои сведочат за монументалноста на оваа ликовна форма.

Во **второто поглавје** насловено како *Ликовно-естетските вредности во народните носии* е даден преглед на ликовното обликување на текстил преку ликовните и естетските вредности во народните носии од нашата земја. Направен е приказ на основните облековни форми во народните носии, збогатен со примери каде што најмногу се користел ликовно обликуваниот текстил. Додатно, овој дел е збогатен со дадени специмени на носии кои се истражувани во повеќе региони во државата. Направен е преглед од соодветната литература која ги дава значајните примери од изработката на македонската носија во која се забележани најбогатите текстилни достигнувања преку везови, кроеви, декорации и сл.

Декоративниот текстил е насловот на **третото поглавје** и во него е прикажан широк дијапазон на примена на ликовно обликуваниот текстил во современ контекст, но и во пошироки историски рамки. Ова поглавје ја вградува историската нишка на оваа применета уметност во контекст на современите примени и потреби од ликовно обликување на текстилот. За да се покријат повеќе аспекти од употребата и функцијата на декоративниот текстил, во рамки на ова поглавје се презентирани модели изработени како дел од студентски истражувања, примери од текстил изработен во и вон државата, нивни функции, места и начини на примена, како и примероци од декоративен текстил кој е собран и систематизиран од страна на авторката при нејзините истражувања на оваа тема.

Во **четвртото поглавје** кое е насловено како *Ликовно обликуваниот текстил и неговата примена во современата облека* се разработува примената на пронајдени примери на гоблени во изработка и креирање на современа облека. Исто така, во ова поглавје се прикажани и други варијации на ликовно обликување на текстил преку приказ на модели во кои истиот е доработен во како декорација. Дадени се оригинални истражувања, илустрирани со оригинални модели изработени на факултетот во склоп на наставната програма, кои преку разни проекти се претставени во државата и надвор од неа. Тие се прикажани како илустративен материјал со цел појасно да се илустрираат начините на изработка.

Поделбата на ракописот на четири целини, како и потточките во рамките на секое поглавје се јасни, конкретни и во функција на разработување на главните теми. Во сите се дадени практични примери од создавање на ликовно обликуван текстил, така што студентите ќе можат лесно и едноставно да го разберат презентираниот материјал и оттаму полесно да се впуштат во истражување, да се инспирираат, да изработуваат нови модели, и конечно - да создадат сопствен стил со кој ќе можат да бидат препознаени во сферата на текстилниот дизајн и со изработените примери да дадат свој придонес и печат на времето кое доаѓа.

На овој начин на корисниците на овој учебник им се дава општ преглед за секој период, со главните карактеристични примероци за ликовното обликување на текстилот како творештво кое маркантно го одбележува сликарството како техника применета во текстилот. Овој материјал при неговата презентација, иако обемен, е селектиран во рамките на капацитетот и наставната програма на учебникот за овој предмет. Од презентираниот материјал може да се заклучи дека се опфатени главните наведени стилски карактеристики на развој на ликовното обликување на текстил преку избор на ликовното, уметничкото и народното творештво на териториите каде што било присутно.

Имајќи предвид дека проблематиката на овој учебник опфаќа технолошки аспекти кои се подложни на понатамошен развој, но и историско-уметнички преглед на ликовно обликуваниот текстил кој тековно се збогатува, Комисијата смета дека во иднина овој ракопис има простор за понатамошно дополнување и проширување во некои наредни изданија, со што би можел да биде релевантен и за пошироката јавност.

Согласно со горенаведените констатации, а врз основа на детална анализа на содржината на ракописот, Комисијата го дава следниов

ЗАКЛУЧОК

Овој учебник претставува уште еден обид авторката на свој начин да претстави учебен материјал со кој се дава можност за стекнувања на пошироки знаења од областа на ликовното обликување на текстилот, како и дизајнирање на нови модели преку истражувањата на традиционалниот текстил и создавање на нови текстилни ткаенини. Во создавањето на трудот авторката консултирала обемен материјал, поконкретно историска литература врзана за обработените теми. Исто така, таа прикажала голем обем на трудови од сопствените теренски истражувања во долгогодишната работа, преку бројни стручни прикази и проекти од национално и меѓународно ниво со што ракописот „Ликовно обликување на текстил“ претставува придонес кон областа и ќе им користи на истражувачите на ликовно обликуваниот текстил.

Според горенаведеното, Комисијата констатира дека ракописот со наслов „Ликовно обликување на текстил“, пријавен од вонреден професор м-р Ванѓа Димитријева-Кузманоска е напишан според програмската содржина на предметот за кој е наменет, ги задоволува критериумите за објавување и ќе им биде од голема корист на студентите за совладување на наставните содржини по истиот.

Врз основа на изнесеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Технолошко-технички факултет да го прифати рецензираниот ракопис со наслов „Ликовно обликување на текстил“, пријавен од авторката вонреден професор м-р Ванѓа Димитријева-Кузманоска и истиот да го одобри за користење како рецензиран учебник, а воедно и да им предложи на органите на Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип негово соодветно издавање.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Д-р Пенка Ангелинова-Димитрова, редовен професор, с.р.

М-р Јана Јакимовска, редовен професор, с.р.